

700 let obce Čermná

Zpracoval kolektiv autorů. Nakladatel není uveden, bez data vydání. 240 stran textu a obrazové přílohy, anglické resumé. ISBN 80-239-3135-0.

V roce 2004 vydala obec Dolní Čermná vlastivědně zaměřenou knihu (bohužel bez vrocení a místa vydání) u příležitosti 700. výročí první zmínky o Čermně (dříve zvané Rottenvaser) v tzv. zbraslavské listině vydané Václavem II. roku 1304. Kniha je členěna na kapitoly a podkapitoly. Hlavní kapitoly nesou název: Historie, Obyvatelstvo, Církev, Školství a kultura, Památky. Veřejné instituce, Živnosti a podnikání, Zemědělství a příroda, Spolky, Rčení a nářečí. Předkládaná kniha je kolektivním dílem autorů Jan Šilara, Vladimíra Jansy, Otto Cejnara, Valentina Kunerta, Jiřího Svobody, Jaroslava Jansy, Bedřicha Utíkala, Marty Faltusové, Aleše Hamla, Ivany Hamplové, Františka Chmátala, Lukáše Nastoupila, Jana Ježka, Petra Marka, Václava Vacka a Svatopluka Šedy. V úvodu starosta obce píše, že kniha neměla být odbornou publikací ani školní učebnicí, ale přiblížením událostí a postřehů od minulosti k současnosti podle pohledu místních písmáků a pamětníků. Přesto se autorům podařilo sestavit heuristické dílo, které v němžlo uniknu pozornosti laické i odborné veřejnosti. Za celým dílem stojí myšlenka již zesnulého kronikáře Otto Cejnara, který sledoval dění v obci a shromažďoval různé poznatky o své obci. Protože v roce 2003 zemřel, fragmenty poznámek doplněné o nové informace utřídil a spolu s dalšími spolupracovnicí sestavil Vladimír Jansa.

Historie obce je vylíčena od nejstarších dob až po rok 2003 a přibližuje dějinná fakta také o fašistické okupaci obce během 2. světové války a v době „rudé totality“. Zpracována je také historie obce Jakubovice. V části Místní a pomístní jména zpracoval Jan Šilar názvy nejen místopisné ale také místních stavení a církevní drobné architektury.

Ve druhé kapitole jsou čtenáři předloženy seznamy rychtářů, starostů a předsedů MNV a tabulka s vývojem počtu obyvatel v Čermně – Dolní Čermně. Dále kapitola pojednává o fenoménu vystěhovalectví obyvatel již od 16. do 20. století., věnuje se vzniku a vývoji příjmení a přezdívek a legionářům z 1. světové války a příslušníkům PTP tzv. černým baronům. Na závěr jsou popsány osudy čestných občanů mezi nimiž se nachází např. automobilový závodník Vincenc Junek, malř Jindřich Štýrský či sochař Ladislav Faltejsek.

Třetí kapitolu s názvem Církev zpracovala o historii farnosti a kostela sv. Jiří. Najdeme zde přehledy o církevních správcích, návštěvách biskupů a kostelních zvonech. V podkapitole Procházka po hřbitově se dočteme jednak o náhrobčích umístěných v kostele jednak o historii hřbitova jako takového. V dalším textu kapitoly s názvem Školství a kultura autoři pojednali o školství a kulturních aktivitách – výstavách, kapelách a sportovních příležitostech. Škoda jen, že hned v úvodní větě zůstala tisková chyba, pravděpodobně první historicky doložený učitel Martin Pecháček se jistě nenarodil roku 1924 ale roku 1624, protože autorka uvádí, že roku 1653 kupuje grunt.

Obsahově nepřliš rozměrná kapitola Památky podává přehled nejen o státem evidovaných památkách, ale také o roubených chalupách na území obce a o dnes již bohužel nedochované patrové roubené rychtě postavené v roce 1720. Autor připojil informace o stáří všech zmíněných objektů a seznámil nás s obyvateli popsaných staveb. Veřejné instituce v obci zastoupené lékárnami, poštou, spořitelny a záložny zpracoval Václav Vacek. Obchody, Budišova cihelna,

Applův mlýn a Pecháčkův mlýn byly hlavními reprezentanty živností v obci během 19. a 20. století. Zemědělství a příroda je název předposlední kapitoly pojednávající jednak o zemědělské výrobě jednak o stromech, cestách, vodních zásobách, záplavách a studánkách

Spolkový život v obci reprezentují statě o Sboru dobrovolných hasičů, spolku divadelních ochotníků a závodech motocyklů na ploché dráze zv. Junkův memoriál, dále také o tělovýchovných jednotách Orel a Sokol, filatelistickém klubu, Junáku, ornitologické společnosti, myslivcích a včelařích. V kapitole Rčení a nářečí jsou vyjmenována některá slova vzniklá pod vlivem němčiny či místního dialektu. Dále se zde dovíme jak vypadala taková přástva, dračky a jak se šily nitěné knoflíky. V závěru knihy je připojen krátký text, v němž jsou představeni poslední kronikáři obce – Otto Cejnar a Jan Šilar. Kniha je po obsahové stránce velmi obsažná pečlivě zpracovaná a přispívá do pokladnice vědomostí o vývoji, kultuře a přírodě regionu pod Orlickými horami.

Petra Mertová

Jiří Hás, Šlechtické rody na Rychnovsku

Stručné dějiny rodů s popisy jejich znaků a s genealogickými tabulkami, vyd. Onyx Praha 2001, 127 s., + obr. přílohy.

Člen Klubu pro českou genealogii a heraldiku, známý heraldik a heraldický publicista Jiří Hás připravil a sepsal pro všechny zájemce o šlechtické rody na Rychnovsku výše uvedený přehled rodů z tohoto regionu. V publikaci stručně popisuje jejich dějiny, erby a genealogii. V témže roce byla tato práce vydána také jako dvojčíslo (č. 1/2) časopisu Heraldika a genealogie, ročník 34 (2001). Použití termínu znak v rozšířeném názvu publikace se nezdá být vhodné. Podle všeobecných zásad se tento termín používá zejména v komunální heraldice, zatímco termín erb je užíván hlavně v heraldice šlechtické. Na přední obálce jsou barevné erby Krakovských z Kolovrat, Oppersdorfů a Betenglů z Neyenperka. Na druhé straně najdeme reprodukci rytiny v vyobrazení Rychnova nad Kněžnou se zámkem, která pochází z roku 1797. Na zadní straně obálky je na první straně vyobrazení plánu hradu Litice, na druhé straně pohled na vstupní bránu téhož hradu. Hrad se však nachází mimo území Rychnovska (okresu Rychnov n. Kn.) na okrese Ústí n. O. Bohužel není uvedeno odkud byla tato vyobrazení převzata. Po úvodu, který obsahuje velice stručné zmínky o vývoji a historii šlechty před a po Bílé hoře je zmínka o kolonizaci Rychnovska (Rychnova n. Kn.) a jeho okolí rodem Kouniců (pánů užívajících v erbu leknou). V závěru obsahuje poděkování všem, kdo autorovi pomáhali při vyhledávání a zpracování pramenů a zasloužili se o vydání recenzované publikace. Pak následuje přehled 53 abecedně řazených hesel popisujících více či méně stručnou historii jednotlivých rodů. U některých z nich tato historie chybí. Heslo pak obsahuje jen rodokmen a erb, někdy jen jeho popis. Některá hesla jsou mimo to doplněna fotografiemi náhrobků. Publikaci uzavírá soupis použitých pramenů, literatury a dvě mapy (přehledná mapa okresu Rychnov n. Kn. a mapa „rychnovského regionu s popisovanými panskými sídlými“).

K této vcelku zajímavé publikaci podávající stručný přehled o některých šlechtických rodech lze uvést několik připomínek. V prvé řadě z úvodu či jiného textu jasně nevyplývá co se rozumí pod pojmem „Rychnovsko“. Podle mapy otisknuté na konci knihy můžeme říci že se jedná o okres Rychnov n. Kn., ač celé